

Betreft: Gespreksnotitie – reflectie op *Elke Regio Telt* en de uitvoering namens de LVKK

Geachte voorzitter, leden van de commissie,

Bewoners maken een regio. Elke dag opnieuw. Zij wonen, werken en leven in de dorpen en wijken. Zij hebben zorg voor elkaar, maar ook over de toekomst van hun omgeving. Waar marktpartijen geen potentieel zien en de overheid het niet kan of wil organiseren, houden bewoners samen voorzieningen in stand. Denk aan de jaarlijkse organisatie van duizenden dorpsfeesten door vrijwilligers. Die actieve bewoners komen samen in de dorps- en buurthuizen. Het centrum van de gemeenschap. En de bloeiplaats van nieuwe initiatieven.

De LVKK vertegenwoordigt ruim 4.000 dorpshuizen en dorpsorganisaties door heel Nederland. Wij en onze provinciale leden staan hen dagelijks bij. Ik dank u dan ook voor deze uitnodiging. In deze gespreksnotitie reflecteer ik op de betekenis en uitvoering van *Elke Regio Telt*. Daarbij beschrijf ik wat er goed gaat en wat er beter kan. Ook doe ik enkele aanbevelingen.

De betekenis van *Elke Regio Telt*?

Het rapport *Elke Regio Telt* was voor ons herkenbaar en duidelijk. Het bood een heldere analyse van de ongelijke posities van regio's en erkenning voor de inzet van bewoners in die regio's. Terecht was er aandacht voor de gebrekkige investeringen vanuit de Rijksoverheid en de gevolgen hiervan voor mensen. En voor het krimpende vertrouwen in de overheid. Ook de nadruk op het belang van de vrijwillige inzet van al die bewoners in de regio voor de lokale leefbaarheid en het in stand houden van voorzieningen was herkenbaar.

De drie belangrijkste aanbevelingen ondersteunen wij dan ook van harte: 1) Herijk de beleids- en investeringslogica van het Rijk, 2) Investeer in langjarige en substantiële programma's voor regionale ontwikkeling en 3) Werk aan een vitale relatie tussen regio's en Rijksoverheid. *Elke Regio Telt* benadrukte daarbij juist de rol van bewoners. De volgende zin uit het rapport vat dit mooi samen: 'Waar overheden, regionale partijen en inwoners erin slagen om op een gelijkwaardige, sectoroverstijgende manier met elkaar samen te werken, pakt dit vaak verrassend goed uit.' Vanuit die gedachte probeert onze achterban vanaf het begin mee te doen aan de uitvoering van *Elke Regio Telt*. Zodat de leefbaarheid er echt op vooruit gaat!

Wat er goed gaat in de uitvoering?

De Rijksoverheid is voortvarend van start gegaan met de uitvoering van *Elke Regio Telt*. Zo kwam er een nieuwe afdeling bij het Ministerie van BZK. Een aantal ministeries vertalen het rapport in de beleidspraktijk. De Mobiliteitsvisie (I&W) en de ondertekening van het Rural Pact (LVVN) zijn mooie voorbeelden. Die helpen echt! Met steun van het Ministerie van BZK en LVVN werkt de LVKK aan *rural proofing*, het toetsen van landelijk beleid op de praktijk van het platteland en haar bewoners. Dit helpt de beleidslogica te verbeteren.

Wat betreft langjarige en substantiële programma's voor regionale ontwikkeling kan het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) een eerste stap zijn. Daarmee ontwikkelt zich een methodiek om te investeren. Dit programma werkt ook aan een vitale relatie tussen de Rijksoverheid en overheden in de regio's van het NPVR. Bij de lancering van het NPVR heeft dacht onze vereniging mee over het betrekken van bewoners in de NPVR-regio's. Een beperkte eerste stap naar een vitale relatie tussen Rijk en regiobewoners.

Wat er beter kan in de uitvoering?

Ondanks positieve voorbeelden is er qua beleids- en investeringslogica nog veel te verbeteren. Zo zijn er nauwelijks Rijksbanen vanuit de Randstad naar andere regio's verplaatst. Ook is er nog bepaald geen sprake van substantiële programma's voor regionale ontwikkeling. Behalve procesgeld heeft het NPVR géén middelen. Het ministerie becijferde zelf al dat er minstens €1 miljard per jaar nodig is voor de uitvoering van het NPVR. Zonder dat geld worden de plannen straks niet uitgevoerd en dreigen bewoners opnieuw teleurgesteld te worden. Bovendien worden een aantal regio's waar de brede welvaart op zijn minst een uitdaging is niet meegenomen in het NPVR.

Onze grootste zorg zit op de vitale relatie tussen Rijk en Regio. Een regio is meer dan een aantal gemeenten. Bewoners, maatschappelijke instellingen, bedrijven én overheden spelen er een rol. Alleen samen kunnen zij voor verbetering zorgen. *Elke Regio Telt* noemde de betrokkenheid van al deze partijen zelfs 'cruciaal'!

Toch blijft de uitvoering van *Elke Regio Telt* vooral bij de overheid hangen. Gemeenten hebben de regie. Maar bewoners lopen soms ook vast op hun gemeente. Juist die bewoners zijn belangrijk om te betrekken. In de Kamerbrief over het NPVR staat dat regionale overheden dit zelf invullen en geen behoefte hebben aan een inwonersregisseur. Dat zij dat mogen bepalen laat het gebrek aan gelijkwaardige samenwerking al zien. De Kamerbrief *Meedoen in democratie en samenleving* biedt een opening om bewoners een gelijkwaardige positie te geven in de uitvoering van *Elke Regio Telt*. De VNG-handreiking '*Overheidsparticipatie*' richt zich op een meer samenwerkende houding van gemeenten. Maar nu is het tijd om dat ook waar te maken!

Aanbevelingen

Om de uitvoering van *Elke Regio Telt* te verbeteren, doe ik ten slotte drie aanbevelingen:

1) Zorg voor substantiële middelen voor het NPVR. Maak de gedane beloftes na het uitkomen van *Elke Regio Telt* waar en reserveer ten minste €1 miljard euro per jaar voor de uitvoering.

2) Borg de betrokkenheid van alle partijen bij de uitvoering in de NPVR-regio's. In NPVR-regio's zien wij dat gemeenten moeite hebben om regie te delen met bewoners. Daarom zijn er vanuit de Tweede Kamer kaders nodig. De regio moet regie houden, maar naast overheden ook bestaan uit bewoners, bedrijven en maatschappelijke partijen. Bewoners moeten in ieder geval in dezelfde mate betrokken zijn als in het NPLV.

3) Stel een bewonerstrekker aan in iedere NPVR-regio. Voor het Rijk en lokale overheden is in iedere NPVR-regio een 'trekker' benoemt om het proces te verbeteren. Dit is ook nodig voor bewoners. Een bewonerstrekker kan hen voortdurend meenemen in de uitvoering. Ook jongeren en nieuwe initiatieven kunnen zo aansluiting vinden. Daarmee wordt echt gebouwd aan een vitale relatie tussen Rijk en regio.

Met vriendelijke groet,

Mieke Damsma | Voorzitter LVKK

